

Aan de slag met de voedselomgeving in Gemeente <Naam>

De voedselomgeving heeft een grote invloed op overgewicht/obesitas

In 2024 had **X%** van de volwassenen in gemeente <Naam> overgewicht. Het [RIVM](#) verwacht dat dit percentage de komende jaren verder zal stijgen.

Een belangrijke oorzaak van overgewicht en obesitas is de voedselomgeving. Daarmee bedoelen we alle plekken waar je eten en drinken kunt krijgen, en de plekken waar je (online) beelden en reclame van eten tegenkomt.

Als ongezond eten overal makkelijk te krijgen is, wordt gezond kiezen steeds moeilijker.

De voedselomgeving in gemeente <Naam> wordt steeds ongezonder

Uit onderzoek van [Pointer](#) blijkt dat het aantal ongezonde voedselverkooppunten in gemeente <Naam> sterk is gestegen. Denk aan fastfoodketens, ijssalons, pizza-afhaalzaken, dönerzaken en donutshops.

In 2011 waren er X van deze aanbieders.

In 2021 waren dat er X. Dat is een stijging van X% in 10 jaar.

Landelijk ligt die stijging op X%.

Stijging ongezonde voedselverkooppunten

in <Naam>
X%

80%

...van het aanbod in de supermarkt is **ongezond**

...van de voedselreclame gaat over **ongezond** voedsel

...van de promoties, zoals 1+1-acties, gaat over **ongezond** eten

**Daardoor worden mensen de hele dag verleid om ongezonde keuzes te maken.
Vaak gebeurt dat zonder dat we het zelf doorhebben.**

Overgewicht en obesitas kost de individu en de maatschappij veel

Overgewicht en obesitas vergroten de kans op veel andere ziekten. Het wordt daarom ook wel een poortziekte genoemd. Het kan leiden tot meer dan 230 aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en verschillende soorten kanker. [Obesitas is de 'gateway' tot ruim 230 ziektes](#).

Daarnaast kost overgewicht Nederland naar schatting 25 miljard euro per jaar. Dat komt vooral door lagere arbeidsproductiviteit en uitval. Mensen kunnen minder goed werken of vallen uit doordat hun lichamelijke en mentale gezondheid slechter is.

Een gezonde voedselomgeving draagt bij aan gelijke kansen op gezondheid

Wist je dat het aantal ongezonde voedselaanbieders in wijken met lage inkomens bijna twee keer zo hoog is als in wijken met hoge inkomens? Daardoor krijgen mensen in deze wijken vaker overgewicht en neemt hun gezondheid verder af.

Wat kan de gemeente concreet doen?

Fysiek

Zorg voor een gezond aanbod in gemeentekantines, sportverenigingen, scholen en buurthuizen. Plaats ook meer watertappunten, vooral op plekken waar veel kinderen komen.

Beleidsmatig

Leg de gezonde voedselomgeving vast in de omgevingsvisie en plannen, of in gezondheids- sport- of jeugdbeleid. Stel ook voorwaarden aan inkoop van gezond eten, aanbestedingen en subsidies.

Informatie en digitaal

Voer bewustwordingscampagnes en activiteiten uit. Weer ongezonde voedselreclame en onderzoek of de Voedseldrukmonitor kan worden gebruikt.

Sociaal-cultureel

Ondersteun initiatieven zoals sociale supermarkten of buurtmoestuinen in kwetsbare wijken.

Algemene tips&tricks

Begin klein en werk stap voor stap. Verbind voedsel aan andere thema's, zoals duurzaamheid of sociale samenhang.

Waar kan de GGD Gooi en Vechtstreek bij helpen?

- Ondersteunen van de gemeente door mee te denken over beleid, het delen van goede voorbeelden uit de praktijk en het zichtbaar maken van kansen om gezond gedrag te stimuleren.
- Aanleveren en duiden van inzichten uit de Gezondheidsmonitor en, waar mogelijk, de Voedseldrukmonitor, zodat duidelijk wordt waarom actie nodig is en waar de prioriteiten liggen.
- Onder de aandacht brengen van het onderwerp door aan te sluiten bij raadsvergaderingen of themasessies, met inhoudelijke bijdragen van GGD-medewerkers of de Directeur Publieke Gezondheid.
- Organiseren van bijeenkomsten waarin professionals elkaar ontmoeten om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen.
- Verbinden van het thema voeding aan lopende aanpakken en agenda's, zoals PHP en AZWA, zodat het aansluit bij wat er al gebeurt.

Neem contact op met Doris Florenza, Adviseur Gezondheidsbevordering

06 57 52 13 62

d.florenza@ggdgv.nl

of Marein de Jong, programmamanager Gezonde Leefomgeving

06 27 39 82 19

ma.dejong@ggdgv.nl

"Je bepaalt natuurlijk zelf hoe je leeft, en wat je eet en drinkt. Daar moet de overheid zich niet mee bemoeien. Maar we zien ook dat het soms wel héél lastig wordt gemaakt om gezond te kiezen. Ga maar eens met je kinderen naar de dierentuin of een pretpark– snacks genoeg, maar een appel of gezond broodje zijn vaak nergens te vinden. Daar moeten we verandering in brengen. Niet door mee te kijken in mensen hun boodschappenmandje, maar door ervoor te zorgen dat gezonde keuzes makkelijker en vanzelfsprekender worden."

Vincent Karremans, Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, 13 juni 2025

Wet Publieke Gezondheid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bevorderen van gezondheid en het voorkomen van ziekten. Dat betekent dat zij ook een rol hebben in het gezonder maken van de leefomgeving.

Omgevingswet

De gemeente <Naam> heeft in haar omgevingsvisie vastgelegd welke keuzes zij maakt om te zorgen voor een fysieke leefomgeving die bijdraagt aan een goede gezondheid, waaronder:

- "Tekst uit de omgevingsvisie van de gemeente."

Jeugdwet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een omgeving waarin jongeren gezond kunnen opgroeien. Daar hoort ook een omgeving bij die gezonde keuzes makkelijker maakt.

AZWA

Het realiseren van een gezonde leefomgeving, waar de voedselomgeving een onderdeel van is, is één van de doelstellingen binnen het regioplan Gooi en Vechtstreek (opgesteld in het kader van het IZA). Deze ambitie wordt voortgezet binnen het AZWA.

Gezondheidsnota VWS

De [Gezondheidsnota van VWS](#) benadrukt dat zowel landelijk als lokaal beleid nodig is om de voedselomgeving gezonder te maken. Gemeenten kunnen daar nu al mee aan de slag. Zij hebben verschillende instrumenten, zoals vergunningverlening, ruimtelijke ordening, subsidies en aanbestedingen. Ook zijn er hulpmiddelen beschikbaar. Denk aan:

- [Checklist](#) richtlijnen Eetomgeving van het Voedingscentrum
- [Bouwstenen](#) voor gezonde en duurzame voeding in lokaal beleid van het Voedingscentrum
- Via het [Loket voor Gezond Leven](#) is extra kennis beschikbaar. Daar staan ook praktische tools en voorbeelden van effectieve interventies.

Gemeenten hoeven dus niet te wachten op landelijke maatregelen. Ze kunnen nu al stappen zetten om gezond eten makkelijker en vanzelfsprekender te maken.